

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/5982

KARAR NO : 2024/5307

DAVACI :

VEKİLİ :

DAVALI : İSTANBUL VALİLİĞİ İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜ

VEKİLİ :

DAVANIN ÖZETİ : Afganistan uyruklu davacı tarafından, hakkında tesis edilen 01.09.2023 tarih ve sayılı sınır dışı işleminin; 18 yaşında kadın olduğu, Taliban'ın iktidarı ele geçirmesinden sonra evden dahi çıkamaz duruma geldiği, yaşadığı bölgede sokakta görünen insanların rastgele alıkonulduğu, 55. Madde kapsamında olduğu Afganistan'a geri gönderilmesi halinde kötü muamele göreceği, hukuka ve mevzuata aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Savunma dilekçesi süresinde verilmemiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nce, davalı idarenin usule ilişkin itirazı yerinde görülmeyerek dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Anayasanın 16. maddesinde; "Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir." hükmü ve **90.maddesinde** de; "Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.... Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 07/05/2004 - 5170 S.K./7.mad) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." hükmü yer almaktadır.

29.8.1961 tarih ve 359 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolünün 1. maddesi uyarınca bu Sözleşmenin; ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen her şahsa uygulanacağı kuralı öngörülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Sözleşmenin 1. maddesine çekince koyarak, yalnızca Avrupa'dan gelenlere mülteci statüsü tanımakta olup; Avrupa dışından gelenlere ise sığınmacı statüsü tanımaktadır.

Anılan Sözleşmenin 33. maddesinde de, "1.Hiçbir Taraf Devlet, bir mülteciyi, ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyecek veya iade etmeyecektir. 2. Bununla beraber, bulunduğu ülkenin güvenliği için tehlikeli sayılması yolunda ciddi sebepler bulunan veya özellikle ciddi bir adi suçtan dolayı kesinleşmiş bir hükümle mahkum olduğu için söz konusu ülkenin halkı açısından bir tehlike oluşturmaya devam eden bir mülteci, iş bu hükümden yararlanmayı talep edemez." hükmünü içermektedir.

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 2. maddesinde, herkesin yaşam hakkının yasanın koruması altında olduğu, **3. maddesinde** de, hiç kimsenin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/5982

KARAR NO : 2024/5307

işlemlere tabi tutulamayacağı düzenleme altına alınmıştır.

11.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Geri Gönderme Yasağı" kenar başlıklı 4. maddesinde; Bu Kanun kapsamındaki hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemeyeceği, **52. maddesinde;** yabancıların, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebileceği, **53. maddesinde;** sınır dışı etme kararının, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınacağı....., **"Sınır dışı etme kararı alınacaklar" kenar başlıklı 54 maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinde;** "Vize veya vize muafiyet süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilen" yabancıların sınırdışı edileceği, **"Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar" kenar başlıklı 55. maddesinin 1. fıkrasının a bendinde ise;** 6458 sayılı Kanunun 54. maddesi kapsamında olsalar dahi, sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunanlar yönünden sınır dışı etme kararı alınamayacağı kuralına yer verilmiştir.

6458 sayılı Kanunun 121'inci maddesine dayanılarak yürürlüğe konulan **Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin "Geri gönderme yasağı" kenar başlıklı 4. maddesinde;** (1)Geri gönderme yasağının Kanun kapsamına giren yabancıların tamamı için uygulanacağı, (2)Türkiye'de kalma hakkı bulunmayan yabancıların, sınır dışı edilmeden veya ülkeden gönderilmeden önce;

a) Sınır dışı edilecekleri yahut gönderilecekleri yerde işkenceye, insanlık dışı veyahut onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulup tutulmayacağı,

b) ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunup bulunmayacağı,

hususları valilik tarafından resen araştırılacağı,

(3) Yabancıların, yapılan araştırma sonucunda tehlikelerle karşılaşılacağına anlaşıldığı ülkeye sınır dışı edilemeyeceği veya gönderilemeyeceği, bu kişiler hakkında Kanunun uluslararası koruma, ikamet veya sınır dışı etmeye ilişkin diğer hükümlerine göre işlem tesis edileceği ve Genel Müdürlüğe derhal bilgi verileceği,

(4) Araştırma esnasında, yabancının konuyla ilgili bilgi ve belge istenebileceği gibi menşe ülke bilgilerinden de yararlanılacağı, kuralı yer almıştır.

Yukarıda aktarılan mevzuat bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Türkiye'de kalma hakkı bulunmayan yabancıların sınır dışı etme kararı ile birlikte menşei, transit gidebileceği ve üçüncü bir ülke seçeneklerinden hangisine sınırdışı edileceğinin belirlenmesi gerektiği, zira bu hususun sınırdışı işleminin unsurunu oluşturduğu, aksi yorumun yabancıların 6458 sayılı Kanunun 55/1-(a) maddesinde tanımlanan sınır dışı etme kararı alınmayacak yabancılar ve aynı Kanunun 4. maddesinde yer alan geri gönderme yasağı kapsamındaki yabancılardan olup olmadığı yönünde değerlendirme yapılmaksızın sınırdışı kararı alınması sonucunu doğuracağı, bu sonucun da Uluslararası Sözleşmeler, Anayasa ve ilgili mevzuatına aykırılık teşkil edeceği açıktır.

Öte yandan; Türkiye'de kalma hakkı bulunmayan yabancının üçüncü bir ülkeye sınırdışı edilmesine karar verilmiş ise; bu ülkenin, davacı açısından 6458 sayılı Kanunun 4. ve 55. maddesi kapsamında güvenli olup olmadığı yönünden hukuki irdeleme yapılmasına imkan verecek şekilde en geç yargılama sonuna kadar belirlenmesi gerektiği, aksi kabulün 6458 sayılı Kanunun ve bu Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin geri gönderme yasağı kenar başlıklı 4. maddesinde yer alan geri gönderme yasağı ile korunmak istenen yabancının hukuku açısından belirsizlik yaratılarak sınır dışı işleminin konu unsuru yönünden yargı denetimi dışında bırakılmasına sebep olacağı sonucuna varılmıştır.

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/5982

KARAR NO : 2024/5307

Dava dosyasının incelenmesinden, Afganistan uyruklu olan davacı hakkında, sınır dışı edilmesine yönelik İstanbul Valiliği tarafından işlem tesis edildiği, anılan işlemin iptali istemiyle de görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, davacı hakkında 6458 sayılı Kanunun 54. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendi uyarınca sınır dışı edilmesine karar verilmiş ise de; davacının Afganistan vatandaşı kadın olduğu ve ülkesine geri gönderilemeyeceğine dair iddialarının bulunduğu, dava konusu sınır dışı işleminde 6458 sayılı Kanunun 4. maddesi ve 55. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında ülkesine gönderilmesinde sakınca bulunmadığı yönünde bir değerlendirme yapıldığı, ancak davacının geri gönderilmezlik iddiaları ve Afganistan'da yaşanan iç savaş ve ülkedeki kadınlar ve çocukların yaşam, eğitim vb. temel insan haklarına karşı yapılan ihlaller gözönünde bulundurulduğunda, 6458 sayılı Kanun'un 4. ve 55. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında ülkesine gönderilmesinde sakınca bulunduğu göz önüne alındığında davalı idare tarafından 6458 sayılı Yasanın 4. ve 55. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında ülkesine geri gönderilmesinde sakınca olmadığı yönünde yapılan değerlendirmeye itibar edilmediğinden davacı hakkında sınır 54/1-e bendi uyarınca da sınır dışı kararı verilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 739,30-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret tarifesi uyarınca belirlenen 10.500,00-TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan posta avansının re'sen davacıya iadesine, iş bu karara karşı 6458 sayılı Kanunun 53. maddesine istinaden **istinaf/temyiz yolu kapalı (kesin)** olarak, 11/09/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
107223

Üye
167987

Üye
195169

YARGILAMA GİDERLERİ	:
Başvurma Harcı :	269,85 TL
Karar Harcı :	269,85 TL
Vekalet Harcı :	38,40 TL
Posta Gideri :	82,00 TL
TOPLAM :	660,10 TL